

Strach má velké oči

Základ kázání: Římanům 8,15

Čtení: Numeri 13, 2-14.1

Milé shromáždění, Mojžíš sdělil Izraelitům, že zaslíbená země, zvíře a ptáků plná, mlékem a medem oplývající je před nimi. A 12 zvěďů má tu zemi ohledat. Nám to možná připomene ještě jiný příběh. A to, jak praotec Čech hledí na českou zemi a říká: „Hle, země zaslíbená, zvíře, ptáků plná, mlékem a medem oplývající.“ Vypadá to, že Kosmas měl dobrou znalost Bible a občas si nějakou formulaci vypůjčil.

I : My se v tom příběhu z prvního čtení dostáváme k podivnému zjištění. Když se ti zvědové vrátili, zjistili že ta země je nádherná. Že je tam tak veliké ovoce, že to snad ani nejde unést. A přesto podleli skepsi a začali Izraelitům rozmlouvat vstup do té zaslíbené země. Ale byl tady bratr Kálef(b), statečný Kaleb, který říkal: „Vzhůru! Pojdme!“ No a oni brblají: „Možná je to země zaslíbená, ale jsou tam obři! Všichni obyvatelé té země jsou zrůdy!“ Podle archeologických průzkumů v té zemi nebydleli žádní obři. Možná že to byli lidé vyšší postavy. Ale nebyli to obři. Obři to byli v očích vyděšených zvěďů.

Strach má velké oči. Strach je lupa. Koukat na svět očima strachu je jako dívat se na něj přes tlusté brýle. 10 z 12 zvěďů, všichni viděli větší obry, než jací tam byli. Petr je vyzván Ježíšem, aby taky vykročil z loďky a v důvěře vstoupil do té situace na vodní hladině. A všechno je v pohodě, než se Petr podívá na ty vlny, než dostane strach - pak začne tonout. Najednou to všechno naroste v jeho očích, že už není schopen vidět nic jiného.

21.7.1969 vstoupil první člověk na měsíc. Byl to Neil Armstrong. Člověk, který asi neznal strach. Podle Radkina Honzáka to byl blahoslavený psychopat. Přistál na nebezpečném kamenitém terénu se zásobou paliva, která měla vyprchat za

méně než 30 vteřin! Posadil modul Apollo na měsíc, vystoupil ven a pronesl nesmrtelnou větu o malém kroku pro člověka, ale velkém skoku pro lidstvo. Nedocílil toho tím, že by vyslyšel volání strachu a nechal by ho převládnout.

Víte, že žijeme v neklidné době. Že si často můžeme připadat, že jsme obleženi nepřátelským vojskem, že jsou kolem nás nějakí obři, a nevíme, jestli se víc obávat toho obra na východě nebo na západě. Strach je špatný rádce. Víte, co navrhnou ti Izraelité, když se nechají dostatečně vyděsit těmi obry? „Sesadíme Mojžíše a vrátíme se do Egypta.“ Dnes, 17.listopadu je to připomínka po hříchu dvojité. „Sesadíme Mojžíše, vrátíme se do otroctví, tam to bylo prima v tom Egyptě.“ To je závěr, ke kterému došli. V zaslíbené zemi jsou obři, chce to námahu, zařadme zpátečku, vrátíme se do Egypta. Pěkně na ty faraonovy sýpky, ze kterých jsme utíkali. Je to špatný rádce. Když člověk jedná v panice, když je zablokovaný strachem tak jeho rozhodnutí nebývají moudrá, ani realistická. Navíc, ten problém se netýká jenom toho, že strach je špatný rádce. Strach se navíc šíří jako nakažlivá nemoc.

Když těch 10 zvěďů rozhlásilo poděšenou příšernou zprávu o tom že tam ani nežijí lidé, ale že jsou to příšery, obři, hrůza děs a zkáza... když udělali dostatečně velkou misi strachu o tom, proč to nejde, tak výsledek byl, že celá společnost Izraelitů se dala do křiku a „lid tu noc proplakal“ - tak končilo to první čtení. Nářek, pláč a skřípění zubů. Šířilo se to jako nákaza. Bylo to tehdejší „fake news - falešná zpráva.“ To je důvod, proč poraženecké řeči nejsou tak nevinné, jak to na první pohled vypadá. Když někdo šíří strach, tak to skutečně násobí. Krmí jakési zvětšující se pichlavé potvorstvo se kterým - až vyroste - bude velký problém.

Psychologové vědí, že když vidíme tváře vyděšených lidí tak se taky vyděsíme, a to, aniž víme, čeho se bojí. Dobré hororové filmy s tím taky pracují. Emoce jsou nakažlivé - měli bychom si možná víc dávat pozor na to, jaké emoce my sami v našich bližních

podporujeme - protože do značné míry je to věc volby, věc vyhodnocení situace. Protože naši bližní a vztah s nimi je naším úkolem. Měli bychom na to asi dbát, rozhodně to není zanedbatelná věc, naopak to mění i světové dějiny.

I: Nejenom že strach má velké oči, že je špatný rádce, že se šíří jako nakažlivá nemoc, ale vidíme že strach bolí. Kormoutí duši. Ti, kdo to slyší a přijmou tu vyděšenou zprávu, jak hrozná je zaslíbená země - ti utíkají do otroctví. Strach zotročuje, spoutává. Ten příběh Izraelitů sledujeme z pozice lidí, kteří už vědí, jak to dopadlo. Ale snad teda naše současná pozice tento pohled předem uzavřeného příběhu nemá. Nevíme, jak to dopadne. „Kdo zná cíl až příliš dobře, nikdy se nevydá na cestu“ (biblický aforismus).

Izraelité přijali tvrzení, že ta budoucí země je hrozná, že jsou tam obři. A lidé se trápí. Pláčou celou noc, bolí je to. Protože (1 Janova 4, 18): „strach působí muka.“ Strach je určitý druh utrpení. Často nezůstane jenom u toho, že bolí. Strach velmi často přechází do agresivity. Člověk, kterého bolí strach začne cítit nepřátelství. Často se pak chová nespravedlivě, přeskakuje skutečnosti, které se nehodí do krámu. A tak nás začíná bolet strach samotný, a ne ta věc, které se obáváme. Je to přidání další nepřátelské figurky na šachovnici.

Víte, co navrhli ti Izraelité ještě kromě toho, že změní náčelníka a vrátí se do Egypta? Ještě před tím ukamenovat Kálefa. Ukamenovat toho, který připomínal že Hospodin je na jejich straně. Rozhodli se odměnit jeho statečnost tím, že ho společně ukamenují, než se svorně vrátí do otrockého Egypta.

II: V čem se liší Jozue a Kaleb? Ti dva, kterým příběh dal nakonec za pravdu. Nebylo to v tom, že by byli silnější, lépe ozbrojeni nebo hbitější. Kaleb mluví o Hospodinu. On vlastně říká, že to nepovažuje za lidský podnik.

Žalm 25, 15: „Stále upírám své oči k Hospodinu, on vyprostí ze sítě mé nohy.“ Stále upírá své oči k Hospodinu. Neupírá své oči k obrům. Žalmista jako by měl nohy v síti, jako kdyby byl zamotaný,

ale hledí k Hospodinu. Vezměte si to, když byste se chtěli vyprostit ze sítě... tak on se spolehne na Hospodina, že on si s tou sítí nějak poradí, když člověk svůj život obrátí k Bohu. Žalmista nevěnuje pozornost té síti, ví o ní, ale nenechá jí, aby určovala jeho jednání. To je zajímavé.

Kálef viděl stejné obyvatele, možná vyšší postavy, ale měl před očima Hospodina. Když hledíme na problémy kolem sebe, stávají se z nich obři. Jako kobra, když upře na myš svůj hypnotizující zrak. A myška zírá na toho hada, a není schopna pohybu. Ten had pak udělá „chramst“ a je po myši. Obři to nebyli, protože jim to Kaleb nepovolil. Je to země zaslíbená - dívejme se na toho, který nám ji slíbil.

V: Ještě jeden příběh z Izraelského putování po poušti zmíním, protože mi přijde, že opět velice trefně komentuje naši problematiku. Ten příběh najdeme rovněž v knize Numeri (21, 6-9). Izraelce napadli jedovatí hadi. Bylo to tak vážné, že lidé umírali na jejich uštknutí. Přišli k Mojžíšovi, vyznávali své hříchy a veliké reptání proti Hospodinu. Mojžíš se za ně modlil, a obdržel Boží příkaz, že má vyrobit bronzového hada Ohnivce a upevnit ho tak vysoko, aby ho lidi i z dálky viděli. A čteme tam, že: „Když se na něj kterýkoli uštknutý podívá, zůstane naživu.“

A nebylo to vůbec o tom bronzu, nebo že to byl zrovna had, a ne slavík nebo kočička. Kdo se podíval na vyvýšeného hada Ohnivce, místo na problém, místo na ty hady, kteří jim šlapali na paty - tak ten došel záchrany. V Janově evangeliu (3, 14-15) pak čteme: „Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný.“ Řešení není v tom otočit svou tvář k tomu z čeho mám strach a nechat to, aby to zaplnilo celý můj výhled - právě touto taktikou se prohrává.

Občas se říká „postavit se strachu čelem.“ Jo, v zásadě bych s tím souhlasil, a dodávám, že se mu postavíme právě tak, že mu nedáme tolik pozornosti. Že odmítneme vydat to výkupné, zapálit mu oběť. Odmítneme tomu strachu věnovat tolik naší životní síly,

energie, času, peněz, kolik on po nás jako terorista vyžaduje. Strach je jako štípnutí komára, které rychleji zmizí, když ho nebudeme škrabat. Ale když ho budeme škrabat, nejlépe třeba drátěnkou, tak si zaděláme na problémy, které budou ještě větší. To latinské slovo „terror“ znamená hrůza, strach, děs. Není to únik, jak před strachem zavřít oči jako srab a ignorovat ho. Právě tohle je způsob, jak se mu postavit.

V: Jistě, že je víc významů u toho slova strach. A je správné vyslyšet varování. Když už po několikáté sáhneme na rozpálená kamna a musíme k doktorovi, tak je moudré se z toho poučit. Ale je rozdíl mezi neživým rozpáleným kovem, jehož chování je dáno fyzikálními zákony, a strachem z neznáma. Jan píše v prvním dopisu dost razantní slova: 1. Janova 4, 18: „Láska nezná strach; dokonalá láska strach zahání, vždyť strach působí muka, a kdo se bojí, nedošel dokonalosti v lásce.“ Láska. To je něco, co u kamen asi nelze praktikovat. Láska je vztahová, mezilidská. Víme, že vždycky věří, doufá, nepočítá křivdy, vytrvá atp.

Jeden americký lékař, psychiatr Gerald G. Jampolski napsal knihu „Láska znamená zbavit se strachu.“ A ono to bohužel platí i obráceně, jestliže jsme zablokovaní strachem tak dokážeme milovat jen tak daleko, než nás ten strach zastaví. A pak couvneme. Moudří církevní otcové říkali, že statečnost mezi všemi ctnostmi vyniká tím, že jí nezbytně potřebujeme abychom mohli uskutečňovat všechny ostatní ctnosti. Kdykoli budeme chtít projevit nějakou jinou ctnost - přejícnost, štědrost, pokoru, čínorodost - a nebudeme u toho stateční, tak jsou všechny ostatní ctnosti umrtveny. My je neprojevíme, protože se bojíme.

Proto je důležité, abychom byli víc jako Káleb. A ne jako ti reptáci, kteří mají na své straně vždy víc argumentů typu „PROČ NE.“ Je pro nás dobré a žádané zakotvit v tom triumfalismu lásky, který hledí vždycky z hůry přijmout osvobození od strachu. Bůh se v Bibli představuje nejenom jako kvočna pečující o kuřátka pod

svými křídly (Matouš 23, 37), ale i jako maminka, která konejší v náručí svoje miminko (Izajáš 66, 12). Bůh nám nedal ducha strachu - ale „ducha síly, lásky a rozvahy“ (2 Tim 1,7).

Apoštol Pavel v druhém čtení píše (Římanům 8, 15): „Nepřijali jste přece Ducha otroctví, abyste opět propadli strachu, nýbrž přijali jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče!“

Ten, ve kterého věříme. Ten, o kterém vypráví Matouš, Marek, Lukáš a Jan je nazván Immanuel - Bůh s námi. Kéž je toto „Immanuel - Bůh s námi“ stálým nadpisem v našem životním deníku.

Amen